

Patiënteninformatie

Therapie Gemcitabine - Carboplatine

Inhoud

Inleiding.....	3
Omschrijving van uw therapie Gemcitabine - Carboplatine	3
Wat is de samenstelling van deze therapie?	3
Hoe verloopt de therapie?	3
Waar wordt de therapie toegediend?	4
Mogelijke nevenwerkingen bij Gemcitabine - Carboplatine	4
Verminderde aanmaak van witte bloedcellen.....	5
Misselijkheid en braken	6
Smaakverandering en reukverandering	7
Irritatie en/of ontsteking van het mondslijmvlies.....	7
Diarree.....	8
Tintelingen en voos gevoel in vingertoppen en tenen	9
Oorsuizingen – verminderd gehoor	9
Vermoeidheid	10
Huidveranderingen	10
Griepachtige verschijnselen	11
Invloed op seksualiteit.....	11
Allergische reactie op Carboplatine.....	12
Tot slot	12
Wie contacteren bij vragen of problemen?	13
Persoonlijke notities / vragen	13

Inleiding

In deze brochure vindt u specifieke informatie over uw therapie Gemcitabine - Carboplatine, het verloop van de therapie, bijzondere richtlijnen bij de therapie en de mogelijke nevenwerkingen. Vervolgens vindt u over de meeste nevenwerkingen meer uitgebreide informatie. We geven u tips om met deze nevenwerkingen om te gaan en we zetten op een rij in welke gevallen u de huisarts of de verpleegafdeling moet contacteren. Zij geven graag meer uitleg.

Hoe u deze nevenwerkingen beleeft, is erg persoonlijk. Sommige mensen hebben veel last van nevenwerkingen, anderen weer niet. Laat u niet beïnvloeden door verhalen van andere mensen. Bovendien heeft de ernst van de nevenwerkingen niets te maken met het effect van de behandeling. Aarzel niet uw behandelende arts of de verpleegkundigen te contacteren met uw vragen, gevoelens en eventuele onzekerheden. Vaak kan aangepaste hulp een probleem verzachten of verhelpen.

Omschrijving van uw therapie Gemcitabine - Carboplatine

Wat is de samenstelling van deze therapie?

De therapie bestaat uit twee verschillende cel-remmende geneesmiddelen (cytostatica): Gemcitabine en Carboplatine. Daarnaast kunnen er nog enkele andere geneesmiddelen voorgeschreven worden. Die dienen ter ondersteuning van de behandeling, bijvoorbeeld om bijwerkingen te beperken.

Hoe verloopt de therapie?

Eén cyclus duurt 3 weken (21 dagen) en omvat 2 dagen voor de toediening van de chemotherapie.

Dag 1 is altijd de eerste dag van een nieuwe cyclus. Op deze dag zult u zowel Carboplatine als Gemcitabine krijgen.

Op dag 8 van deze cyclus zult u enkel Gemcitabine toegediend krijgen.

De volgende cyclus start in principe 3 weken na dag 1, als de bloedsuitslagen en uw algemene toestand dit toelaten.

Generieke naam	Merksnaam	Wijze van toediening
Carboplatine	Paraplatine®	Infuus over 1 uur
Gemcitabine	Gemzar®	Infuus over 30 minuten

Waar wordt de therapie toegediend?

U zult de chemotherapie altijd in het ziekenhuis toegediend krijgen. De behandeling kan in het dagziekenhuis gebeuren. Overnachting is dan niet nodig.

Mogelijke nevenwerkingen bij Gemcitabine - Carboplatine

U krijgt hier een opsomming van de verschillende nevenwerkingen die kunnen voorkomen. In de pagina's die hierop volgen, vindt u voor de meeste nevenwerkingen uitleg en tips om met deze nevenwerkingen om te gaan.

- De aanmaak van bloedcellen in het beenmerg kan tijdelijk worden geremd, met als gevolg: verhoogde vatbaarheid voor infecties, bloedarmoede, sneller blauwe plekken en/of een bloedneus.
- Misselijkheid en braken.
- Tijdelijke smaakverandering.
- Ontsteking mondslijmvlies waarbij blaasjes en pijn in de mond kunnen voorkomen.
- Soms diarree.
- Tintelingen en voos gevoel in vingertoppen en tenen.
- Oorsuizingen en een verminderd gehoor.
- Huiduitslag.
- Griepachtige verschijnselen.
- Vermoeidheid.
- Invloed op seksualiteit, vruchtbaarheid en menstruaties.
- Soms allergische reactie op Carboplatine.

Verminderde aanmaak van witte bloedcellen

Er zijn verschillende soorten bloedcellen met elk hun eigen werking en functie:

- Witte bloedcellen beschermen u tegen infecties.
- Rode bloedcellen vervoeren zuurstof doorheen ons hele lichaam.
- Bloedplaatjes zorgen voor de bloedstolling.

Door de chemotherapie kan de aanmaak van de bloedcellen verhinderd worden, met het gevolg dat men een tekort veroorzaakt aan verschillende bloedcellen.

Het is belangrijk te weten op welke signalen u moet letten.

- Een laag aantal witte bloedcellen geeft een verhoogd risico op infecties.
- Een laag aantal bloedplaatjes geeft meer kans op bloedingen.
- Een laag aantal rode bloedcellen geeft vermoeidheid en kortademigheid.

Vóór de start van elke behandeling wordt uw bloed gecontroleerd. Indien uw bloedcellen niet volledig hersteld zijn, kan uw behandeling met een week uitgesteld worden.

Contacteer onmiddellijk uw huisarts bij één of meer van de volgende tekenen.

- Koorts boven de 38°C, koude rillingen.
- Pijnlijke keel.
- Pijn bij het wateren, bloed in de urine of stoelgang.
- Elke blauwe plek of bloeding zonder aantoonbare oorzaak.
- Bloedingen die langer dan normaal blijven aanhouden.
- Kortademigheid, pijn op de borst, extreme vermoeidheid.

Enkele raadgevingen

- Meet dagelijks uw lichaamstemperatuur.
- Inspecteer regelmatig uw mond op tekenen van beschadiging.
- Let op keelpijn en kortademigheid. Ga na of u hoest en/of u gekleurde fluïmen hebt.
- Vermijd het contact met mensen die griep hebben of verkouden zijn. Ook het contact met kinderen die een kinderziekte doormaken wordt sterk afgeraden. Vermijd plaatsen waar veel mensen samenkomen (winkels, bioscoop, openbaar vervoer, ...). Als u

deze voorschriften goed volgt, is het niet nodig dat u zich volledig isoleert of alle bezoek vermijdt.

- Laat uw tandarts weten dat u behandeld wordt met chemotherapie, een tandverzorging veroorzaakt gemakkelijk bloedingen.
- Raadpleeg een arts indien u een bloedneus niet gestopt krijgt.

Duur

De verminderde aanmaak van bloedcellen door de chemotherapie is van tijdelijke aard. De aanmaak herstelt zich spontaan.

Soms kan het zijn dat uw arts beslist extra medicatie te geven in de vorm van een inspuiting of dat het nodig is een bloedtransfusie toe te dienen.

Misselijkheid en braken

Misselijkheid en braken kan na de toediening gedurende enkele dagen optreden maar is met medicatie vrij goed te controleren. Vóór elke toediening krijgt u ondersteunende medicatie tegen misselijkheid.

Informeer uw arts bij de volgende raadpleging indien deze medicatie onvoldoende effect heeft gehad. De verpleegkundige kan u adviezen geven ter preventie/verzachting van misselijkheid en braken [brochure: "misselijkheid en braken"].

Enkele raadgevingen

- Het is belangrijk dat u tijdens de therapie veel drinkt (1,5l tot 2l) om de extra afvalstoffen uit het lichaam te verwijderen.
- Neem uw geneesmiddelen tegen misselijkheid en braken strikt zoals voorgeschreven werd door uw arts.
- Vraag hulp van de diëtiste in het ziekenhuis via uw arts of de verpleegkundigen. Deze kan u advies geven als u problemen hebt met uw voeding.

Raadpleeg uw (huis)arts

- Als u ernstig vermagerd bent.
- Als u tekenen van uitdroging vertoont: een gevoel van dorst, een droge en gerimpelde huid, een droge mond, oververmoeidheid en weinig plassen.

Duur

De klachten kunnen optreden tijdens de toediening van de therapie of tijdens de eerstvolgende uren of dagen erna.

Wees niet ongerust als u niet misselijk wordt of niet moet braken. Dit betekent zeker niet dat de behandeling bij u niet aanslaat. Omgekeerd

betekent het ook niet dat als u zich erg ziek voelt, de therapie dan echt zijn werk doet. Misselijkheid en braken staan los van het effect van de therapie.

Smaakverandering en reukverandering

Smaak- en reukveranderingen kunnen optreden door uw ziekte of behandeling. Probeer erachter te komen welke voedingsmiddelen uw voorkeuren hebben en vermijd de andere.

Enkele raadgevingen

- Poets uw tanden minstens tweemaal per dag, en liefst na elke maaltijd en voor het slapengaan.
- Maak gebruik van een mondspoeling. (vraag hiernaar bij uw arts)

Raadpleeg uw behandelende arts

Neem contact om met de arts of verpleegkundigen als u veel te weinig eet of als u te veel gewicht verliest. In het ziekenhuis kunt u altijd via uw behandelende arts of verpleegkundigen een beroep doen op een voedingsdeskundige.

Duur

Smaak- en reukveranderingen door de chemotherapie zijn van tijdelijke aard. Na afloop van de therapie zal uw smaak- en reukzin geleidelijk aan herstellen.

Bij een controlebezoek aan uw tandarts moet u zeker vermelden dat u chemotherapie krijgt. Er gebeurt best een controle vóór het opstarten van een behandeling met chemotherapie (tijdens de behandeling met chemotherapie vinden er best geen ingrepen plaats).

Irritatie en/of ontsteking van het mondslijmvlies

Mondslijmvliesontsteking kan enkele dagen na de toediening optreden. Dit begint meestal met een droog of branderig gevoel in de mond. Daarna kan de mond, tong of keel pijnlijk aanvoelen en kunnen pijnlijke kleine zweertjes (afters) ontstaan. Uw mond is dan overgevoelig voor hete, koude, gekruide of harde spijzen. Volg ter preventie een goede mondverzorging. [brochure "mondverzorging"].

Enkele raadgevingen

Vermijd, indien mogelijk, alcohol en andere irriterende voedingsstoffen zoals te warme, te pikante of te zure spijsen.

Raadpleeg uw arts

Raadpleeg zeker uw arts wanneer de pijn u belet van te eten of te drinken. Hij/zij kan dan een therapie opstarten ter genezing van het mondslijmvlies.

Duur

Een aantasting van het mondslijmvlies begint meestal vijf tot zeven dagen na toediening van de therapie.

Herstel van de slijmvliezen begint na twee à drie weken.

Diarree

Uw behandeling kan inwerken op de cellen van de maag en de darmen. Daardoor kunt u last krijgen van diarree. U zult dan vaker stoelgang hebben en uw stoelgang zal vloeibaarder zijn dan gewoonlijk.

Er kunnen ook andere oorzaken zijn voor uw diarree, zoals bijvoorbeeld darminfecties en stress. Soms kan diarree gepaard gaan met uitdrogingsverschijnselen. Die verschijnselen zijn een gevoel van dorst, een droge mond, een droge tong, een droge of gerimpelde huid en verminderde en donkere, troebele urine.

Enkele raadgevingen

- Neem nooit geneesmiddelen tegen diarree zonder uw (huis)arts te raadplegen.
- Controleer hoe vaak u stoelgang hebt en welke samenstelling uw stoelgang heeft.
- Drink minstens 1.5 l water per dag.

Raadpleeg uw arts

- Als u driemaal per dag of meer stoelgang hebt.
- Als uw stoelgang zachter of vloeibaarder wordt.
- Als u bloed in de stoelgang ziet of als uw stoelgang een zwarte kleur heeft.
- Als u koorts hebt.
- Als u tekenen van uitdroging vertoont zoals droge mond, minder plassen.

Duur

Diarree door de behandeling is van tijdelijke aard. Zodra de maag en darmcellen zich herstellen, zal de diarree verdwijnen.

Tintelingen en voos gevoel in vingertoppen en tenen

Uw behandeling kan een negatieve invloed hebben op het zenuwstelsel. U kunt last krijgen van tintelingen en een 'voos' gevoel krijgen in de vingers en tenen. Het kan voorkomen dat u minder kracht hebt en dat u minder goed fijne bewegingen kunt uitvoeren zoals het sluiten van knopen of het vasthouden van een pen.

Sommigen klagen over een drukkende pijn in de voetzool.

Evenwichtsstoornissen, gehoorstoornissen, algemene spierzwakte, maagpijn, verstopping, enzovoort kunnen ook voorkomen, meestal elk afzonderlijk en in een milde vorm.

Enkele raadgevingen

Als u zich soms duizelig voelt of evenwichtsstoornissen hebt, bestuur dan geen voertuig en zorg voor gezelschap tijdens uw verplaatsingen.

Raadpleeg uw arts

Als u een van de hierboven beschreven klachten hebt en als uw normaal functioneren door die klachten in het gedrang komt.

Duur

Deze tekenen treden slechts zeer zelden op na een eerste behandeling.

Na herhaalde toedieningen kunnen ze wel optreden of verergeren.

Na afloop van de behandeling treedt er meestal na verloop van tijd een spontaan herstel op.

Oorsuizingen – verminderd gehoor

Uw behandeling kan inwerken op uw gehoor. Dit kan gepaard gaan met een verminderd gehoor. Heel zelden kunt u last krijgen van oorsuizingen. U hoort dan een bonzend of ruisend geluid.

Enkele raadgevingen

- Vertel mensen dat u minder goed hoort. Uw omgeving kan er dan rekening mee houden.
- Blijf in elk geval uw contacten onderhouden en zonder u niet af.

Duur

Oorsuizingen kunnen plots optreden tijdens het toedienen van de therapie. Ze verdwijnen meestal na korte tijd.

In de loop van de behandeling kan een (lichte) vermindering van uw gehoorvermogen optreden. Dat kan van blijvende aard zijn.

Vermoeidheid

Veel mensen die behandeld worden met chemotherapie, hebben naarmate de behandeling vordert last van vermoeidheid.

Vermoeidheid is geen banale klacht. Spreek erover met uw arts en/of met de verpleegkundigen.

Enkele raadgevingen

- Probeer voldoende actief te blijven.
- Las tijdens de dag rustperiodes in. Luister naar je lichaam.
- Vraag hulp aan familie, vrienden of instanties. De sociaal werkster kan u hierbij zeker helpen.

Duur

Vermoeidheid kan optreden tijdens de eerste week van de behandeling en neemt nadien verder toe. Het is niet abnormaal dat u nog last hebt van vermoeidheid enkele maanden na het stopzetten van de therapie. Soms kan vermoeidheid nog verschillende jaren na de therapie duren.

Huidveranderingen

Uw behandeling kan uw huid droger en/of schilferig maken.

Uw huid kan ook harder en meer gespannen lijken waardoor er makkelijker huidkloven ontstaan aan uw handen.

Van sommige cel-remmende geneesmiddelen kan uw huid verkleuren, vooral donkerder worden.

Soms kan zich een huidreactie onder de vorm van huiduitslag voordoen. Gedurende de behandeling kan de huid gevoeliger zijn voor zonlicht.

Enkele raadgevingen

- Gebruik bij het wassen een neutrale, niet-geparfumeerde zeep.
- Gebruik regelmatig een bodylotion om uitdroging tegen te gaan.
- Vermijd zoveel mogelijk blootstelling aan de zon. Als u toch in de zon loopt, gebruik dan altijd een totaal beschermende zonnecrème of gebruik beschermende kledij.

- Vermijd het contact met irriterende producten (schoonmaak- en afwasproducten), draag bijvoorbeeld handschoenen tijdens de afwas.

Raadpleeg uw arts

- Als u hevige jeuk hebt.
- Als u rode vlekken bemerkt.
- Als u een plaatselijke huidreactie krijgt die pijnlijk is.

Duur

Op elk moment van de behandeling kunnen zich veranderingen van de huid voordoen. Ze ontstaan heel geleidelijk en verdwijnen meestal ook langzaam.

Griepachtige verschijnselen

Na de toediening van uw behandeling kunt u last krijgen van een griepig gevoel met hoofdpijn, spierpijn, koude rillingen en koorts. Als deze symptomen – alleen of samen – in een milde vorm voorkomen, kan dit wijzen op een normale reactie van uw lichaam op de toegediende geneesmiddelen.

Enkele raadgevingen

- Neem onmiddellijk na de behandeling voldoende rust.
- Tracht voldoende te drinken (1,5 tot 2 liter per dag).
- Controleer uw lichaamstemperatuur als u last hebt van koude rillingen of als u zich algemeen minder goed voelt.
- Neem strikt de geneesmiddelen die uw arts heeft voorgeschreven.

Raadpleeg uw arts

- Als deze tekenen niet verbeteren nadat u de geneesmiddelen die uw (huis)arts heeft voorgeschreven, hebt ingenomen.
- Als deze tekenen erger worden in de dagen na de behandeling.
- Als u koorts heeft.

Duur

Deze tekenen zijn heel tijdelijk. Ze komen voor op de dag van de behandeling en kunnen tot een week na de behandeling duren. Ze verdwijnen meestal spontaan of met behulp van geneesmiddelen die uw arts voorschrijft.

Invloed op seksualiteit

De invloed van een behandeling op de seksualiteit is voor iedere patiënt verschillend. Zowel lichamelijke als emotionele gevolgen van uw ziekte en uw behandeling kunnen gevolgen hebben voor uw seksuele behoefte en uw seksleven. Het is goed mogelijk dat u door andere zorgen uw seksleven nu minder belangrijk vindt. Misschien moeten u en uw partner nog wennen aan een uiterlijke verandering door de behandeling, zoals haarverlies. Het kan ook zijn dat u door de therapie een aantal lichamelijke klachten ondervindt zoals vermoeidheid en misselijkheid. Vrouwen kunnen last krijgen van vaginale droogte, de menstruatie kan voor kortere of langere periode stoppen.

Het bespreekbaar maken van seksuele problemen is belangrijk. Door erover te praten met uw partner leert u elkaar beter te begrijpen. Ook met uw zorgverleners kunt u problemen rond seksualiteit bespreken.

Tijdens uw behandeling, en tot enkele maanden nadien is het belangrijk om voorbehoedsmiddelen te gebruiken. Een mogelijk zwangerschap moet nu immers voorkomen worden, omdat de therapie schadelijk kan zijn voor de baby.

Is een zwangerschap niet (meer) mogelijk, dan nog is het raadzaam de eerste dagen na de toediening van de behandeling een condoom te gebruiken. Restanten van de geneesmiddelen kunnen ook in vaginaal vocht zitten. Daarom is het veiliger om met een condoom te vrijen.

Bespreek zeker met uw arts als u nog een kinderwens heeft.

Allergische reactie op Carboplatine

Het komt af en toe voor dat iemand allergisch reageert op Carboplatine. Een allergische reactie kenmerkt zich door het optreden van huiduitslag (eventueel over het hele lichaam), een gevoel van benauwdheid, lage bloeddruk, koorts of rillingen. Dit treedt meestal op bij de toediening van het product. Het is belangrijk dat u dergelijke gewaarwordingen onmiddellijk meldt aan de verpleegkundige of arts. Er kan dan vlug en adequaat gereageerd worden.

Tot slot

De hierboven vermelde bijwerkingen zijn de meest voorkomende bijwerkingen voor deze behandeling. Hoe u deze bijwerkingen beleeft, is erg persoonlijk. Sommige mensen hebben veel last van bijwerkingen, anderen dan weer niet. Aarzel niet uw (huis)arts of (thuis)verpleegkundige te contacteren bij vragen rondom andere bijwerkingen die u ervaart of andere vragen, gevoelens en eventuele onzekerheden.

Wie contacteren bij vragen of problemen?

Centrum voor oncologie
AZ Turnhout
Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166, 2300 Turnhout
Gelijkvloers

Oncologisch dagziekenhuis: 014 40 60 01
Oncologie hospitalisatie 014 40 65 00

Persoonlijke notities / vragen

Indien u vragen of opmerkingen hebt, kunt u die hier noteren. Zo hebt u ze altijd bij de hand bij een gesprek met de arts of verpleegkundige.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be

info@azturnhout.be

014 40 60 11

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166
2300 Turnhout